

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180.-
Pe un jumătate an.....Lei 100.-
Autorități și instituțiuni.....Lei 500.-
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Trăiască Regele tuturor Românilor CAROL II.

Toate inimile calde și românești au trăit zile de delir; fericirea se vede pe toate fețele. Oficerii, cari până acum umblau îngândurați pe străzi sunt radioși. Tineretul, fără excepție de culoarea politică, tresaltă de bucurie că li s'a împlinit visul.

Noi chemăriștii, modești mucenici ai cauzei naționale, avem bucuria dublă de a fi suferit oprinare și persecutare pentru **carlism**, pe care l-am propovăduit fără șovăire și fără frică de patru ani de zile, menținând treaz în tineretul dela orașe și sate speranța revinirei Fiului de Împărat izgonit dela drepturile Sale de adversarii miopi; și avem bucuria de a vedea în sfârșit realizată dorința fierbinte a Țării întregi.

O nouă epocă se deschide în istoria României pe veci unite.

Un Rege tânăr, muncitor și harnic organizator stă în fruntea Statului.

Adânc cunoscător al poporului, culturai și istoriei românești va ști să continue măreața tradiție a Voevozilor și Regilor premergători. Armata, apărătoarea granițelor noastre, are un șef neînfricat și bine pregătit pentru a-i putea garanta echiparea și conducerea cea mai destoinică isprăvindu-se cu rolul generalilor, în slujba partidelor politice.

Democrat din fire, va ști să garanteze tinerei democrații românești o consolidare eficace fără să admită ca unii să prefacă democrația în anarhie.

Figura lui Carol al II-lea întrupează toate speranțele poporului românesc, care cunoaște situația extrem de grea prin care trece țara noastră și tocmai de aceea este hotărât să stea stâncă în jurul Domnitorului, ca să poată duce, împreună cu El România unită, la înflorire.

Ne închinăm zmerit devotamentul nostru iubitului Rege și llașgurăm că urmăm deviza Sa: „La muncă“.

Să trăiți, Sire, mulți ani, pentru fericirea, propășirea și gloria neamului românesc.

„Chemarea“.

Cuvântarea M. S. Regelui în Ședința Adunării Naționale!

Publicăm mai la vale strălucitul discurs al M. S. Regelui Carol II, cu ocazia depunerii jurământului solemn în fața Adunării Naționale. Cuvintele Suveranului, îndelung și frenetic primite de Adunarea Na-

țională, dovedesc că Regele Carol II vrea să-și razime domnia sa în primul rând pe popor și să asigure în țară un regim constituțional. Aceasta este de altfel perfect explicabil pentru cine cunoaște firea profund

democratică a Suveranului, care s'a identificat întotdeauna cu vrerile și aspirațiile poporului.

DOMNILOR SENATORI, DOMNILOR DEPUTAȚI,

Primirea atât de emoționantă ce Mi-o faceți Mă mișcă atât de adânc căci sunt fericit de a putea resimți prin glasul domniilor-voastre sentimentele acelor cari v'au trimis aci, și de a constata încă odată legătura sufletească ce M'a unit și Mă va uni întotdeauna cu poporul Meu.

Jurământul ce l-am depus astăzi în fața reprezentanților națiunii depășește zidurile acestui locaș istoric și pentru sufletul Meu devine un legământ sfânt între Mine-Rege și poporul Meu.

E un legământ luat în fața a Celui Atotputernic de a fi părintele plin de grijă și de râvnă al fiilor săi.

Pribegia de mai bine de patru ani departe de poporul în mijlocul căruia m'am născut și am fost crescut, a fost silită de unii, cari prin vorbele lor au îndurerat sufletul Marelui vostru Rege și scumpul Meu părinte și cari au avut de scop de a rupe legătura între mine și Români.

Manifestația înălțătoare de astăzi dovedește vădit că aceste încercări nu și-au atins scopul și că iubirea ce am dus, neclintită în sufletul Meu, față de România este răsplătită cu prisosință prin dragostea ce mi-o arată națiunea prin reprezentanții ei.

Pășese astăzi cu sufletul înălțat în mijlocul poporului Meu și cu o inimă în care s'a șters cea din urmă, urmă de mâhnire, chiar față de aceia cari au încercat prin acțiunea lor nechezuită să rupă legătura indisolubilă între Mine și tot ce simte românește.

Urmând pilda din scriptură, zic: nu vreau moartea celor ce au greșit, ci întoarcerea lor la matca din care nimeni n'ar fi trebuit să iasă.

Eu nu am venit să mă răzbun pe nimeni, ci cu inima caldă și iubitoare să strâng într'un mănunchiu pe toți acei cari au voința și puterea de a colabora pentru propășirea patriei.

Adânc emoționat, gândul Meu se îndreaptă către acei cari înaintea Mea au adus aci acelaș jurământ, și cari și-au închinat toată viața binelui țării căreia au fost sortiți s'o conducă. Umbra marilor noștri regi Carol I și Ferdinand cel loial, mă însoțese astăzi în mijlocul Domnilor Voastre și sufletul scumpului

(Continuare pe pag. II.)

Majesta'tea Sa Regele Carol al II-lea.

Proclamația M. S. Regelui Carol II.

Cătră Români,

Impins de marea Mea dragoste de Țară, am sosit în mijlocul Poporului Meu spre a fi, conform făgăduinței date, pavăza Fiului Meu și Straja Patriei.

Când, acum mai bine de patru ani, mijloace, pentru Mine necunoscute, au fost întrebuintate față de scumpul Meu Părinte și față de Mine, să mă silească a Mă îndepărta de Țara Mea iubită, nu am putut crede o clipă că o domnie atât de glorioasă se va sfârși fulgerător.

Astăzi, în mijlocul vostru, am venit cu inima plină de dragoste pentru toți Români și cu singurul gând de a strânge împrejurul Tro-nului pe toți fiii Patriei dornici de muncă și de adevăr.

În sufletul meu nu a rămas nici o umbră de resentiment față de acei cari, în răstimpul pribegiei, au crezut că puteau, prin vorbele lor, să șteargă din inima acelu Popor, în mijlocul căruia m'am născut și am crescut, legătura sufletească ce Ne-a unit.

În clipele grele prin cari trece Țata, fac cel mai cald apel tuturor fiilor săi, la cea mai sinceră și dezinteresată colaborare pentru desvoltarea forțelor ei vii.

Cer ca toți, fără deosebire de opinie politică, credință sau obârșie, să-Mi dea sprijinul lor cel mai larg, pentru propășirea țării prin cinste și demnitate.

CAROL

Cuvântarea M. S. Regelui în Ședința Adunării Naționale

(Continuare din pagina I-ă).

Meu părinte se bucură de a-și vedea astăzi îndeplinită ultima sa voință și cea mai fierbinte a lui dorință.

Pilda ce mi-o dau, prin nesfârșita lor dragoste de țară și apărare a intereselor ei, va fi pe deplin urmată de Mine.

Eu am crescut în mijlocul vostru hrana Mea sufletească a fost hrana sufletului vostru, durerile voastre au fost durerile Mele, idealurile neamului Meu au fost idealurile Mele.

Nu pot — văzând aci în fața Mea întruniți reprezentanții Românilor dela Nistru până la Tisa, din Boian la Vatra Dornii, din Sătmăr până în Săcele și dela Turnu'n Dorohoi, să nu mă gândesc cu nespuse evlavie la acei optate de mii de morți și la acei luptători din Ardeal, Bucovina și Basarabia cari, prin sângele lor, au încheiat pentru totdeauna unirea nației în granițele ei firești.

Moștenirea aceasta sfântă trebuie s'o păstrăm ca cel mai sfânt odor și, întărit încă mai mult de către aceste jertfe, sunt hotărât să mențin fără șovăire, jurământul Meu de a păzi neatinsă integritatea teritoriului Național.

Spre a duce la îndeplinire, fără piedică, această făgăduință, am nevoie mai înainte de toate, de colaborarea fără preget a tuturor forțelor vii ale națiunii.

Fără unirea tuturor nu vom putea apărea, în fața celor ce ne pismuesc ca o forță indisolubilă care, sprijinită pe o armată organizată după ultimele cerințe, și care se va putea totdeauna bizui pe deplina mea grijă, spre a pași definitiv în o muncă pașnică și harnică.

Greutățile, cari unora li se par de neînălțurat, vor putea, fără nici o îndoială, să fie călcate în picioare de o Românie unită și hotărâtă. Nu vreau să pun la îndoială nici o clipă, patriotismul aceluia cari prin poziția lor au datoriat de a lucra la progresul țării. Și sunt convins că toți, fără deosebire de opinie politică, credință și obârșie, se vor întruni într'un mănunchiu în jurul tronului, spre a conlucra cu toții împreună la așezarea țării noastre pe temelii cari să-i permită o dezvoltare și să-i asigure neclintit locul care-i sortit să ocupe în consorțiul lumii civilizate.

Vom trebui, conlucrând cu acei cu cari suntem legați și, în sentimentele de prietenie cu toate popoarele și mai ales vecinii noștri, să lucrăm la restabilirea urmelor cari ni le-au mai lăsat marea învâlmășeală de acum patrusprezece ani.

Țara noastră este atât de bogată, are atâtea resurse naturale încât nu putem, cu concursul tuturor să nu îndreptăm cât mai repede starea economică și să redăm astfel mulțumirea materială locuitorilor cari de atâtea vreme o așteaptă. Patrimoniul de bogății ale României este atât de mare încât și pe terenul cultural vom trebui să ne luăm locul în lume grație intelectualilor noștri a căror reprezentanți cei mai de seamă se găsesc în mijlocul domniilor voastre.

DOMNILOR DEPUTAȚI, DOMNILOR SENATORI,

Mai am o bucurie pe care țin să v'o împărtășesc, bucuria cea mare care în clipele acestea de reîntoarcere îmi umple sufletul; este terminarea celui mai mare chin ce l-am avut de îndurat în anii mei de pribegie, însăfârșit mi-am regăsit

sempul meu fiu, pe care îl voi putea, cu toată iubirea, să-l cresc în sentimentele ce au ilustrat pe strămoșii lui: dragostea nesfârșită de țară.

DOMNILOR DEPUTAȚI, DOMNILOR SENATORI,

Țin încă să aduc mulțumirile mele iubitelui meu frate și tovarășilor săi din regență cari în acest răstimp au avut grija de buna gospodărie a Țării.

Sfârșit cuvântul Meu, încă odată fac cel mai călduros apel ca toți să lucrăm împreună pentru bunul cel semp al nostru: Patria. Români din patru unghiuri, Uniți-vă în gânduri, Uniți-vă în simțiri.

Înainte spre muncă.

Visătorul.

Și totuși dl Vintilă este un visător incorigibil. Însă spre deosebire de visul deschizător de largi orizonturi, și viziuni clare ale realizărilor mărețe, dansul este persecutat de năluciri și obsedat de idei năstrușnice. Iată sorginta năbădăioaselor sale acțiuni. Are însă laturi, în sărmana sa personalitate, încă nedescoperite, și necunoscute nici de cei mai intimi dintre ai săi. Rar, când în toiu evenimentelor sunt tradate, le prindem, pentru a le păstra ca pe niște amuzante curiozități. De aceea vom desprinde din ultimele sale elucubrații, mobilul gălăgiei pretențioase ale liberalilor din săptămâna trecută.

Di Vintilă este un convins adept al magiei. Superstițios ca o babă, nu face un pas fără să treacă pe la vre-o vrăjitoare sau să consulte oracolul, care adesea îl găsește în persoana sperțarului Tancred. Și când acesta îi pretinde prea mult pentru povestirile destinului, zgârcitul moșneag, își întinde palma tremurătoare măestrului Ianis Duca, să-i citească din ea. Adesea când observă că dimineața a eșit din casă pășind cu piciorul stâng înainte să întoarcă înapoi, pentru a tremura ziua întreagă, de frica vreunei nenorociri care-l paște... E obsedat de miorlăituri de pisici și persecutat de scârțaituri nevinovate de greeri.

Astfel ultimul vis l'a îmbrăcat în armura lui Don Chichote făcându-l să atace pericole imaginare. Dar să vi-l povestesc. Să făcea, că era să fie stăpân, pe o imensă țară, încununat în diademă de stele, unde sclavi meșteri îl scărpinau în sburlita barbă, iar sclave voluptoase îi gâdileau apusele simțuri. În jurul său câțiva sfetnici castrați, îi executau ordinele și-l laudau aiuristicele-i inițiative. Dar deodată un nor negru prin care să întrezărea, o coroană princiară să năpustea pentru a-i întuneca tronul. S'a trezit buimac și a întreprins acțiuni inutile pentru a-și recăștiga măreția din vis. Și n'a cruțat nimic. Văzând că mijloacele pământestii nu-l ajută, a făcut apel la sfinți ca prin ei să-și realizeze visul. Și atunci s'a năzărit o „Uniune sacră” (a partidelor politice din România). N'a întârziat a se pronunța pentru ea. Și cu câtă mândrie și satisfacție nu se vedea în fruntea uniunii sacre adulat de toți, primind innuri de slavă, ascultând glasuri de cheruvimi (politici) înălțându-i osanele și dilatându-și nările pentru a savura mirosul de tămâie. Iar el domnul Vintilă stând nemișcat ca boul Apis, și clătînând doar din când în când din coadă de bucurie. Dacă nu se poate vedea semi zeu totuși ar putea avea satisfacția de a se constitui moaște mișcătoare, a cărei atingere să producă minuni. Adică cum, el domnul Vintilă să nu merite nici barem cât omaimuță sfântă dela Benares?..

M. Lefanu.

Serbările dela Turda

Desvelirea Statuei lui Dr. Ion Rațiu. Mii de oameni aclamă pe noul Rege. Defilarea. Dansul voinicilor.

Cluj 10. Eri cu ocazia desvelirii statuei d-rului Rațiu au avut loc la Turda serbări grandioase. Orașul liniștit a luat un aspect de mare sărbătoare. Pretutindeni ghirlande, flori și drapeluri, împodobeau străzile și clădirile micului orașel de pe malul Arieșului.

Din zorii zilei încep să sosească satele cu roatele de voinici în frunte. Orașul răsună de cântecele celor ce sosesc la marea sărbătoare. Steagurile fâlfăie, uralele nu mai conținesc și peste toți plutea bucuria mărețelor sărbători ale Neamului nostru.

Bronzul dela Turda, măreț și impozant va rămâne vecinică mărturie celor cari vin, că acestui neam i-a fost hărăzit de cel Ceresc să aibă în totdeauna conducători mari și să aibă parte de mărețe clipe în istoria sa.

Sosirea oaspeților.

Încă din preseara zilei, au început să sosească din toate părțile oaspeții. La orele 8 a sosit P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu dela Gherla, însoțit de canonicii Vidican și Pop. La intrarea în oraș, P. S. Sa a fost întâmpinat de autorități.

La orele 9 seara a avut loc retragere cu torțe după care s'a încins o horă în Piața Unirii.

Serbarea.

În zorii zilei, comunele sosesc rând pe rând. Călușerii voinici dela Sibiu apar în pitoreștile lor costume și alături de ei vin cei peste 500 de voinici sosiți dela Brașov cu tribunul Crăciunel și dd. Hodârâu, Cirica și Popescu. Marea piață e o mare de capete și peste tot doar flamuri treicolore.

Serviciul Divin.

La orele 10 a avut loc la Bis.-ort. și gr.-cat. câte un serviciu divin și parastas pentru Marele luptător. La Bis. gr.-cat. a pontificat P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu asistat de un sobor de preoți iar la cea ortodoxă a servit păr. protoiereu Iovian Mureșianu cu mai mulți preoți.

Desvelirea statuei. Discursurile.

La orele 11¹⁵ toată lumea s'a îndreptat la statuă. Aici P. S. Sa Episcopul Hossu a celebrat un scurt serviciu divin după care dr. Aug. Rațiu Decanul Baroului Turda, desvelește Statuia. Treicolorul cade și în bătaia razelor de soare apare figura maestuoasă a marelui Rațiu. Lumea privește emoționată, iar muzica și corul întonează rugăciunea.

La picioarele statuei, P. S. Sa Episcopul Hossu deschide seria cuvântărilor, aducând în numele Bis. Gr. Catolice Române prinosul de recunoștință și tot odată binecuvântarea cerească pentru ca neamul nostru să fie întotdeauna călăuzit de spiritul marelui Rațiu.

Cuvântul dlui ministru dr. Valeriu Moldovanu.

In anul Domnului 1828, într'o frumoasă zi de August, s'a născut aici în Turda, într'o smerită casă țărănească, un om despre care astăzi putem spune, că era trimis dela D-zeu, ca să contribuie și el la mântuirea poporului român.

Numele lui era Ioan Rațiu.

În vremea aceea în orașul Turda, elementul românesc era reprezentat numai prin un mănunchiu de iobagi, fugiți dela dnii lor de pământ și tolerați numai „usque ad bene placitum”.

O singură familie românească avea o situație cetățenească certă, mulțumită unei diplome nobiliare, păstrate cu sfințenie și apărată cu îndârjire, împotriva contestațiilor repetate ale autorităților.

Era familia Rațiu cu predicatul nemesc de Nagylak.

D-zeu în nepătrunsa lui înțelepciune, a predestinat tocmai familia aceasta, ca din sânul ei să se nască bărbatul, a cărui faimă avea să se înalțe peste barierele înguste ale orașului de naștere și a cărui nume să fie pomenit cu respect și duiosie întreaga suflare românească.

D. mntistru dr. Valer Moldovan arată apoi marile fapte și puternica personalitate a drului Ioan Rațiu predând apoi în numele comitetului, statuia dlui primar. Emoționat dl. primar. Iuliu Morariu mulțumește pentru onoarea ce i-se face orașului și promite că acest oraș va ști să o păstreze și să-i dea cinstea ce i-se cuvine.

În numele I. O. Sale Metropolitului Nicolae al Sibiului a vorbit Protoereul Bologa iar din partea P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan a vorbit protoereul Turzii, d. Iovian Mureșianu.

Cuvântul reprezentantului guvernului d. Ministru Ghiță Crișanu.

În numele guvernului M. Sale Regelui Carol al II-lea, aduc prinosul de recunoștință memoriei aceluia care a fost întemeietorul și promotorul democrației și al Partidului Național-Tărănesc din România.

Numele lui Dr. Rațiu este pe buzele tuturor și doina lui se cântă din Severin în Maramureș. Acest bărbat de stat a spus cuvântul său respectat aceluia cari ne sugrumau.

Revoluția dela 1848 și procesul memorandumului sunt două momente principale în viața noastră politică și mai ales românească.

Toți cei de azi suntem fiii acestui bărbat și de aceea, azi, când România sărbătorește izbânda izbânzilor, guvernul M. Sale Regelui Carol al II-lea se prosternă în fața bronzului nepieritor și roagă pe bunul Dumnezeu să dea conducătorilor în totdeauna lumina care l-a condus pe marele Rațiu.

Au luat cuvântul apoi în numele Senatului dl. Stancu Grădistanu și în numele Camerei Deputaților dl. Dep. David.

În numele Universității și Academiei Române aduce prinosul de recunoștință dl. Rector Emil Racoviță.

Iar în numele Universității a luat cuvântul dl. dr. Victor Onișor, prof. la Univ. Cluj.

În numele asistenței a luat cuvântul dl. dr. Teodor Mihali primarul Clujului care în cuvinte adânc simțite a arătat viața și faptele marelui bărbat. Apoi cu duiosie evocă suferințele pe cari le-a îndemnat precum și bucuria pe care o simte când aici la Turda, are ocazia, ca vechiu memorandist să aducă prinosul său de recunoștință conducătorului aprig al vremilor trecute.

*

Au mai luat cuvântul dl. G. Moroianu în numele Ligii Culturale, care aduce omagiul acestei asociații sufletului mare și bărbatului de stat care a fost Rațiu. Dl. Agârbiceanu vorbește în numele „Astrei” al cărei întemeietor a fost Rațiu.

În numele femeilor române a vorbit dna Zina Moroianu, iar în numele Societății pentru Cultură din Bucovina, a vorbit prof. Gr. Rațiu.

În numele studențimei a luat cuvântul dl. Artur Anderco, președintele Centrului Cluj.

Emoționat a fost momentul când s'a urcat la tribună Moș David din Desmir, care în cuvinte simple aduce prinosul de recunoștință a poporului care l-a urmat pe Rațiu în lupta pentru dreptate.

După încheierea cuvântărilor, a urmat defilarea satelor, care a durat o oră și jumătate.

Câmpia și munții au venit să proslăvească memoria marelui bărbat. Coloana care avea o lungime de 2½ km. nu se mai isprăvea. Moșii în frunte cu dl. Coțșel, Câmpia, județul Cluj, cu peste 3000 de delegați, voinici, toți au trecut prin fața statuei proslăvind memoria aceluia care a fost neînfricatul luptător și biruitor Rațiu. După defilare a avut loc un banchet la care au participat peste 200 de persoane.

Iar după masă, roatele de voinici au executat dansuri naționale.

La orele 6, Asoc. Corală din Cluj a dat un reușit concert cu concursul dnelor Aca de Barbu și Lya Pop.

Viața marelui român Dr. Ioan Rațiu și Chemarea.

Dr. Ioan Rațiu

Dr. I. Rațiu descinde din una din cele mai vechi familii românești din Ardeal.

Indicații precise cu privire la familia Rațiu ne dă Kövend Veress Sándor în a sa: „Familii străvechi din Turda“ (Torda őscsaládai), Turda 1890, unde la paginile 82 și 83 spune, că principele Ardealului Mihail Apafi I. dă în 1860 diplomă de nobil lui Vasile Rațiu și fiilor acestuia: Mihail și Vasile. Ramura din Turda se trage dela un al treilea fiu al bătrânului Vasile Rațiu, născut după eliberarea diplomei de nobil. Acest fiu e Indrei, care se așează la Turda, Copiii lui își dovedesc drepturile de nobil la 1 Aprilie 1892.

După aceste indicații s'au găsit în vechea arhivă a tribunalului, aflătoare acum la prefectura județului Turda, toate diplomele de credință ale familiei, în care acești membri sunt iscăliți cu mâna proprie: „Ratz“.

Ioan Rațiu s'a născut în Turda, la 19 August 1828. În vârstă de 8 ani a intrat în școala primară românească din orașul său natal. Clasa II-a primară a făcut-o la Blaj, unde, pe lângă unchiul său Vasile, rămâne până la sfârșitul anului 1842.

În 1843 urmează cursul secundar la liceul călugărilor piariști din Cluj în clasa III. În anul următor e primit în internatul de pe lângă numitul liceu. Absolvind acest curs, e primit în seminarul din Cluj, unde avea întreținerea gratuită din fundațiunea episcopului Ioan Bob.

În 1846—1846 termină și cursul de filosofie și fizică, cu care se încheiau studiile secundare.

În toamna anului 1847 vine la academia teologică din Blaj cu scopul de a urma teologia și a se preoți. Abia după săptămâni, recunoscând-i-se talentul și hărnicia, a fost trimis în Seminarul Central din Budapesta, spre a urma teologia la Universitatea din acest oraș. Aici a fost martor atâtor evenimente istorice în anul următor (1848), mai ales celor din 15 Martie, când tinerimea maghiară în frunte cu bardul ei național Petőfi Sándor a proclamat faimosul program politic, constând din 12 puncte, din care întâiul este libertatea tiparului și desființarea cenzurii, iar cel din urmă este unirea Transilvaniei cu Ungaria.

Văzând Românii pregătirile Ungurilor, au început să se miște și ei.

Familia Rațiu a avut trei tribuni în oastea prefectului Simion Balint. Cel dintâi a fost eroul nostru Ioan Rațiu, fiul lui Gligorie, atunci student în teologie. El a oprit cu o mână de oamei o trupă a baronului Kemény, la Ocoluș mare, și înșelând-o în strâmtoarea dela Hurducate a zdrobit-o cu desăvârșire.

În 24 Decembrie 1848, retrăgându-se spre Gilău, eroul nostru I. Rațiu prin Trăscău se duce la Aiud, iar de aici, prin Ciumberd, la Blaj, apoi la Sibiu, unde a stat dela sfârșitul lui Decembrie 1849. După bătălia lui Puchner cu Bem la Ocna Sibiului părăsește Sibiu și se îndreaptă spre casă. În drum se oprește la Cricău (județul Alba), unde se găsea prefectul Axentie Sever cu o parte a legiunei sale. După vre-o două săptămâni petrecute aici, se întoarce la legiunea prefecturii de Turda, care atunci staționa la Sălcia, pe Arieș. Apoi i-a parte la luptele dela Buciumani, iarși în contra baronului Kemény.

Până la sfârșitul anului 1849, Rațiu rămâne în Turda, la casa părintească. Cu începutul anului 1850 o schimbare însemnată se produce în viața lui Rațiu. El părăsește cariera preoțească, începută probabil sub influența unchiului său, prepozitul Vasile, și se dedă celei juridice, voind să-și servească națiunea mai mult „în afară“.

Cu bursa obținută din fundațiunea Ramonțană în toamna aceluiaș an, el pleacă la universitatea din Viena, unde după patru ani de studii își ia doctoratul în drept. La 1858 se stabilește la Cluj unde își desăvârșește practica

advocațială, inițiindu-se în o mulțime de chestiuni particulare ardelenesti, la avocatul Tamási. În vara anului 1860 pleacă la Sibiu, unde exista pe atunci o academie de drept nemțească și unde avea să treacă examenul, așa numită „cenzură“ advocațială.

Dr. Ioan Rațiu se căsătorește în anul 1862 cu una din fiicele preotului ortodox din Brașov, Dumitru Orghidan. Nobila sa soție de o rară frumusețe, Emilia, i-a fost o demnă și mult iubitoare partășă în viața sa zbuciumată, ajutându-l, cu inimă de înflăcărată româncă, în toate acțiunile sale.

După trecerea „cenzurii“, timp de câteva săptămâni, noul avocat a stăruit foarte mult pentru înființarea Asociației Transilvane „Astra“.

Dr. Ioan Rațiu a avut un însemnat rol și ca avocat. Multă vreme a fost aproape singurul avocat de seamă al Românilor din Ardeal. Câte procese „urbariale“ n'a câștigat Rațiu împotriva asupritorilor boeri și a guvernului șovinist de pe vremuri!

Tot spiritul său de dreptate și profundă cunoaștere a legilor i-a pus condeii în mână, făcându-se astfel apărătorul drepturilor mulțimii prin presă. Rațiu a scris numeroase articole politice în diferite ziare, ca „Gazeta Transilvaniei“, „Federațiunea“, dar mai ales în „Tribuna“ și „Foaia Poporului“. Sunt indicii, că el făcea pe ziaristul încă din anii studiilor sale universitare. El publică unul din cele mai mult comentare articole după dezastrul politic dela 1867, adică după încheierea dualismului austro-ungar, articol în care pledază cu toată puterea sa de convingere pentru pasivitatea parlamentară.

La sfârșitul anului 1860 e numit avocat al Statului în Alba-Iulia, dar la începutul anului următor se stabilește în orașul natal, la Turda. În 19 Aprilie 1861 se alege funcționarul județului, iar Dr. Rațiu „vice-comite“ (subprefect).

În 20 Aprilie, când s'a verificat procesul verbal al ședinței de alegere, Dr. Rațiu, în numele Românilor, cere să se noteze și aceste dorințe ale lor:

1. Națiunea română pretinde să fie recunoscută ca națiune politică prin lege specială, adusă de dieta Ardealului sau și a Ungariei.

2. Naționalitatea română și folositoarea limbei române să se garanteze printr'un articol de lege deosebit.

3. Să se șteargă toate legile de mai înainte (aprobat și complicate) aduse împotriva Românilor.

Dela începutul lui Iunie până la sfârșitul lui Decembrie 1861, Dr. Rațiu e la Viena, făcând parte din delegația de trei (împreună cu Ilie Măcelaru și Iacob Bologa), trimisă acolo, ca să facă intervențiile convenite pentru convocarea dietei ardeleni.

Făcându-se alegeri parlamentare în anul 1862 Dr. Rațiu e ales deputat în dieta ce avea să se întrunească la Sibiu, care calitate a desvoltat atât aci cât și mai târziu în dieta dela Cluj o activitate prodigioasă. În dieta dela Sibiu (1863 și 1864) Dr. Rațiu a fost unul dintre cei mai convinși apărători ai autonomiei Ardealului.

Participarea deputaților români la lucrările dietei din 1865 dela Cluj, Dr. Rațiu o consideră ca o mare greșală politică, ca un fel de concurs dat de români pentru înmormântarea autonomiei Ardealului. Pentru repararea în parte a acestei greșeli, Dr. Rațiu prezintă împăratului în anul 1866 un memoriu-protest, iscălit de 1493 de români șiutori de carte. Efectul: persecutarea semnatarilor de către guvernul din Cluj.

Începe epoca pasivității parlamentare, sau era conferințelor naționale. Românii din Banat și părțile ungurene, au decretat în conferința națională, ținută în ianuarie 1869 la Timișoara, (după încheierea dualismului austro-ungar dela 1867), activitatea parlamentară. Chiar și consilierul ministerial Hossu, S. Poruțiu și Ioan Pușcariu, adeptul lui Șaguna — care era considerat ca pă-

La înmormântarea lui Dr. Ioan Rațiu, panegiristul, canonicul Bunea, nu și-a putut reținea amărăciunea sufletească pentru durerile și desiluziile ce venerabilul luptător național a trebuit să le încerce, în ultimii ani ai vieții sale, în urma atitudinii regretabile a unor conaționali, și se întreba cu îndoială, oare putea-va repara această greșală a opiniei publice contimporane *tribunalul istoriei*?

Azi, când serbătorim memoria aceleia, care în patria noastră mai mică a fost frunță între frunți, constatăm cu mulțumire sufletească, că istoria deja după trecerea unei generații de om, s'a rostit definitiv și drept asupra personalității și rolului istoric al acestui adevărat bărbat de stat al românilor ardeleni. Până și cei mai porniți adversari, de altă limbă și naționalitate, recunosc calitățile înalte ale integrității și intransigentului președinte al partidului național român din Ardeal și Ungaria.

Ar fi greșit să judecăm valoarea politică a lui Dr. Ioan Rațiu numai după programul național intrupat în persoana lui. Politica rezistenței pasive a putut fi depășită, ca orice program politic, ce putea fi enunțat de către românii ardeleni, în tot cursul existenței dualismului austro-ungar. Nu însă și acel program național intim, care trăia adânc în inimile românilor subjugăți stăpânirii străine, și pentru care Dr. Ioan Rațiu a luptat, conștiu, mai mult ca oricare dintre contimporanii săi.

Generația nouă, care numai din perspectivă istorică cunoaște pe Dr. Ioan Rațiu, se simte puternic atrasă, în frământările sale de ordin politic, mai ales de *atitudinea politică* ce acest reprezentant al Ardealului sacrificat, ingrat, pe altarul dualismului a luat și a p-strat consecvent față de adversarul milenar. Găsim, că la baza politice de rezistență pasivă și a mișcării chemăriste din 1926, dacă ne este permis să facem această asemănare, este acelaș principiu de ordin moral. Pentru că argumentul cel mai decisiv care a împins națiunea română din Ardeal la

politica de rezistență pasivă, a fost un puternic sentiment de demnitate:

„Te-a scos cineva din drepturile ce ai, nu ești în stare să le aperi cu puterea. Din moment ce puterea ceasta nu o ai însă, te pregătești pentru vremea, când le vei putea cuceri cu puterea. La ce folosește să stai alături de acela, care și-a răpit drepturile și dela care nu le poți smulge. Este o degradare să lucrezi, într'o situație, pe care nu o admiți. Perseverența de a cere trece în cerșitorie umilită, cu totul opusă caracterului poporului românesc și demnității sale naționale.

La fel, din acelaș sentiment de demnitate a țâșnit și mișcarea tineretului chemărist. La un moment greu, când era în joc demnitatea tradiției ardelenesti, generația din 1926 a știut să între tocmai la vreme pe arena vieții politice, mână de cel mai desinteresat sentiment patriotic și străină de orice veleități de căpătuială și a mântuit solidaritatea greu încercată. S'a repetat fuziunea de sânge din 1900, când Comitetul executiv al partidului național român, ajuns într'o infundătură, a fost reconstruit și întregit cu puteri tinere din generația nouă. Și ca paralelul să fie și mai complet, vom aminti că scopul Memorandului era, așa după cum judeca Rațiu în conferința dela Sibiu, să condamne politica maghiarofilă a renegaților, doritori să aducă și pe alții la renegarea care le păta sufletul.

Tineretul nu știe ce să admire mai mult: fermitatea caracterului, naționalismului neînfrânt, sinceritatea convingerilor, curăția nepătată, statornicia în luptă, prin care s'a distins acest bărbat dintr'o bucată. A sacrificat totul pentru națiune, cămin, avere, liniște sufletească, a repudiat înalte onoruri, a îndurat temniță, numai ca să poată muri cu conștiința împăcată că și-a îndeplinit conștiința datorința de bun român pe acest pământ.

Generația nouă ar fi fericită, dacă destinul îi va hărăzi ca conducător un al doilea Rațiu.

Dr. Sabin Mureșanu

rintele politice de activitate — în ședința din 23 Februarie 1864 dela Miercurea, jud. Sibiu, pledează pentru activitatea parlamentară. *Adunarea hotărăște totuși cu 396 voturi contra 4, pasivitatea parlamentară a Românilor ardeleni.* În conferințele din 1875 și 1878 se menține aceeaș hotărâre.

În anul 1881 se convoacă la Sibiu marea conferință a tuturor Românilor din Ardeal, Banat și Ungaria, când Dr. Rațiu este ales în „Comitetul electoral central permanent“. În conferința ținută la Sibiu, în 1887, se hotărăște redactarea unui „Memorand“ către coroană, La 20 Ianuarie 1892 Dr. Rațiu prezidează conferința națională dela Sibiu, când se formează „Comitetul central al partidului național“, sub conducerea sa, și se hotărăște prezentarea memorandului, redactat încă la 9 Mai 1899 de Iuliu Coroianu.

Pe ziua de 29 Mai 1892 erau invitați să se prezinte la Viena, în număr nelimitat, membrii partidului național, pentru a înainta, în frunte cu Comitetul central prezidat de Dr. Rațiu, memorandumul. La Viena s'au ținut două mari întruniri, la cari au participat mulți oameni politici austriaci de seamă, multi prieteni, la al căror salut Dr. Rațiu a răspuns în limba română. Împăratul n'a primit în audiență delegația română și memorandumul a fost predat în cancelaria șefului de cabinet al împăratului.

Cu această dată Dr. Rațiu intră în galeria eroilor naționali și în istoria poporului român.

La 13 Iunie 1892 Dr. Rațiu se înapoiază la Turda, unde a fost primit ca un trădător și a avut loc vandalismul cunoscut al plebei maghiare: devastarea totală a casei familiei Rațiu. A doua zi Dr. Rațiu pleacă la Sibiu. Urmează calvarul eroului nostru. Interpelările deputaților Ugron Gábor și

Apponyi Albert au pus în mișcare marele proces al memorandumului, a cărui judecare s'a fixat pe ziua de 7 Mai 1894. Calea lui Dr. Rațiu era o cale de triumf. Pretutindeni domnea o în-suflețire fanatică. „Totul pentru națiune“ era lozincă mulțimilor românești. În apărarea sa magistrală Dr. Rațiu folosește fraza devenită celebră: „Existența unui popor nu se discută, se afirmă“, și se transformă din acuzat în acuzator.

În ziua a 17-a (25 Mai 1894), după o desbatere de 3 săptămâni, la orele 5 după amiază, tribunaiul din Cluj pronunță sentința prin care condamnă 15 persoane marcante din partidul național, între cari pe Dr. Rațiu cu 2 ani închisoare de stat. La 25 Iulie 1894 este arestat în numele legii și este deportat la Cluj, iar de aici la Seghedin, de unde urmărește cu atenție mișcarea politică a Românilor ardeleni.

La 15 Sept. 1895 Dr. Rațiu și ceilalți întemnițați sunt grațiați de împărat.

Dr. Rațiu a lucrat neincetat pentru înfrățirea popoarelor nemaghiare și îndeosebi a Slavilor din fosta monarhie, în care scop s'a elaborat un program de acțiune comună, care culminează în congresul naționalităților din Budapesta și apoi în memorandumul comun din 1895. Dr. Rațiu a contribuit foarte mult prin activitatea sa politică ca chestiunea Românilor ardeleni se între în discuția opiniei publice europene. El a întreținut relații strânse cu frunții români din Vechiul regat. Caracteristic pentru adâncimea crezului său politic sunt următoarele fraze dintr'o convorbire avută cu Delavrancea la Sibiu: *Fericirea mea din urmă și cea mai mare va fi aceea, ca oasele mele să putrezească în temnițele Ungariei. Din cenușa lor se va ridica triumfalnic cauza națională*“.

Lupta trebuia dusă mai departe cu — Continuare în pag. 4 —

Increderea străinătății a crescut în ultimele zile în România.

Leul se caută pe toate piețele, hârtiile românești au crescut simțitor.

Este urmarea firească a urcării pe tron, a Regelui Carol al II-lea.

Trianoniada Ungarici.

Vecinii noștri dela Tisa s'au îmbrăcat în doliu, au tras clopotele a jale, au transpirat în discursuri funerare și și-au frânt beregatele ținând în largurile lumii „nedreptatea” Ungariei.

Ziua de 4 Iunie, aniversarea unui deceniu dela Trianon, s'a scurs la Budapesta impresionant de agitată, de tragică și de comică. Un calcul sever a aranjat fiecare punct al zilei după secunde, oficialitatea s'a îngrijit ca nimic să nu lipsească pentru ca doliul țării vecine să stârneasce emoții și compătimire.

Numai cât tocmai această rigiditate de program, tocmai această absență de spontaneitate a redus la justa ei valoare democrația concetățenilor lui Horthy.

Poporul maghiar adevărat și majoritar a rămas resemnat — ca unul care știe că n'are nici un drept să pretindă. Singură oficialitatea bethlenistă se îndărătnicește în agitarea himerei revizioniste, nu propriu zis din considerații înalt patriotice, ci mai mult pentru legitimarea guvernului Bethlen în permanentizarea lui la conducerea Ungariei.

Ideea de revanșă este într'adevăr nu numai frumoasă ci de multeori tulburătoare.

Oricare guvern, succesor al lui Bethlen, ce altceva ar putea flutura în fața ochilor maghiari, cu mai multă ațătare, decât stegulețele înscrise cu literele fânghitoare și îndărățite ale faimosului „nem nem, soha”? E adevărat că cei mai mulți dintre vecinii noștri s'au resemnat în iluziile lor și cu fiecare clipă care trece își rup din suflet o nădejde revanșardă.

Unii dintre ei, cari știu judeca, înțeleg chiar că Trianonul, departe de a fi un act de injustiție umană este tratatul în care s'a recunoscut dreptul de a trăi libere națiunile din fosta bicefalie austro-maghiară.

Dar nu e mai puțin adevărat că atunci când se agita revizuirea tratatelor sub orice formă fie cât de puerilă, tresar cu toții în aceeași unanimă speranță de Ungarie Mare.

Noi suntem oameni. Și omeneste, sbuciumul Ungariei e ușor de înțeles, în-

cât îi privește pe ei. Numai cât nici un fel de considerații de echitate umană, de principii naționale și istorice, n'au cerut și nu vor cere niciodată ca o națiune de câteva milioane să subjuge câteva națiuni de 2—3 ori mai numeroase.

Toate tendințele de asimilare ale urzupatorilor Ardealului cari au depășit în trecut hotarele tuturor persecuțiilor și torturilor, în loc să rodiască rezultatul dorit, au îndărjit mai mult conștiința și străduințele noastre, de unire. De aceea înfăptuirea unității noastre naționale a venit implacabilă ca o fatalitate istorică și ca o poruncă a principiilor de dreptate socială și umană.

Ruperea celorlalte provincii din trupul Ungariei cari s'au integrat Jugoslaviei sau Cehoslovaciei a fost determinată de aceleași cauze profund naturale și naționale.

Iată de ce tânguirea maghiară dela 4 Iunie: clopote, suspendarea circulației în toată țara pentru un minut, expedierea prin radio a nenumărate conferințe și imnuri revizioniste apare fără nici o justificare reală, care să merite atenția opiniei publice mondiale.

Ce vreau Ungurii? Mi-a povestit un confrate mai în vârstă care a avut ocazia de a petrece nu de mult câteva ore în parlamentul din Budapesta, că nici ei nu cred în posibilitatea unei revanșe.

Atunci de ce o agită? Am spus-o în treacăt și o repetăm: pentru legitimarea permanentizării guvernului Bethlen la cârmuirea Ungariei.

Oricine ar veni după el, n'ar avea ceva mai tulburător pentru generația maghiară obicinuită într-o tiranizare popoarelor supuse de ieri.

Credem și nădăjdum însă că generația de mâine a țării vecine se va ridica deasupra himerelor infructuoase cari nu pot asigura prosperitatea și progresul și va aborda o politică de realități, singură justificată și creatoare.

Generația tânără din România va întinde atunci vecinilor dela Tisa cea mai caldă mână de colaborare întru servirea civilizației și umanității.

BAZIL GRUIA.

Viața marelui roman Dr. Ioan Rațiu.

(Continuarea pe pagină III-lea.)

orice jertfe. Manifestul semnat de 7 fruntași condamnați în procesul memorandumului, în care se formulase imperativul luptei până la învingerea definitivă, a atras semnatarilor noui pedepse de 8—10 zile. Dr. Rațiu a mai avut se înfrunte și furia ministrului Hieronymi pentru încălcarea ordinului de dizolvare a Comitetului Central și chiar a partidului național român. Mandatul Comitetului ales în 1892 și descomplexat prin moartea și retragerea membrilor expirând, Dr. Rațiu propune alegerea unui nou comitet. Urmează apoi luptele intestinale în partid, acțiunea „tribuniștilor”, de partea cărora trece mai târziu chiar secretarul general al partidului, părintele Lucaciu. Atacurile adresate de acesta din urmă prin „Revista Orăștiei” contra președintelui Dr. Rațiu, iar pe de altă parte campania ziarului Tribuna, inspirat de forțe oculte, erau să paralizese multă vreme orice acțiune și să ne compromită în fața străinătății. De fapt au și produs o stare de „destrăbălare internă”, cum o numește Alexandru Mocsonyi.

În anii din urmă Dr. Rațiu fiind grav bolnav, nu se mai poate ocupa de toate chestiunile partidului și însărcinează

rând pe rând cu rezolvarea acestora pe Gh. Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali și Gh. Popovici.

Dr. I. Rațiu s'a stins din viață în locuința sa din Sibiu, la 4 Decembrie 1902, la orele 5 după amiază, fiind lovit de un atac de apoplexie. Înhumarea rămășițelor lui pământeste a avut loc la 7 Decembrie.

Aceasta a fost în linii generale viața sbuciumată a marelui român și erou național Dr. I. Rațiu, venerat și divinizat de toată suflarea românească.

(După lucrarea „Dr. I. Rațiu” de prof. I. Georgescu).

Partizanal convins sprijinește presa partidului!

Abonați-Vă cu toții la

„Chemarea”

la ziarul cel mai devotat partidului național-țărănesc.

Apare săptămânal.

Costă 180— Lei pe an, adică 15 Lei pe lună trimis acasă.

Paradisul bolșevic

de I. Martalogu.

Știrile ce ne sosesc din Rusia sovietică confirmă falimentul total al teoriei și practicei comuniste sau bolșevice, dacă vreți, pe toate liniile și pe toate tărâmurile vieții.

Eliberarea proletariatului urban și agricol, crearea unui regim mai uman, inspirat din marile idealuri socialiste, din ideile democrației pure și pătruns de spiritul justiției sociale, se pot considera ca eșuate, ca un basm din vremi trecute, din care lipsește și urma realității. Parcă nu acum 12 ani a izbucnit faimoasa revoluție rusească care a „zdrobit lanțurile robiei”, parcă n'ar fi atât de vie încă impresia formidabilei prăbușiri din 1917, a imensului imperiu și am fi uitat lozinca bombastică a revoluționarilor!

Doisprezece ani sunt prea mică etapă în viața unei națiuni, dar nu și o decadă de stăpânire bolșevică, că experimentele tragice, cu bulversarea ordinii sociale, morale, religioase și economice, cu vărsări de sânge, foamete și lipsuri cumplite.

Dominațiunea bolșevică a însemnat pentru poporul rus mai multe veacuri, și de experiență și de regres. Timpuri neroiene timpuri de restricții! Regimul țarist apare, în comparație cu cel bolșevic, un adevărat Eldorado, unde cetățeanul trăiește în belșug, se scaldă în bunătațile lumesti, se mișcă, respiră și crează liber, se roagă Zeilor agreeți de el, stăpân pe voința lui și nestingherit de nimeni. Excesele slugilor țariste devin fapte diverse, abuzuri minuscule față de ororile bestiiilor roșii. Sânge, sânge și iar sânge.

Cine știe ce blăstăm apasă asupra poporului rus, în al cărui suflet complicat se îmblină sentimentele duioase, bunătața și naivitatea cu instinctele bestiale. Ce infiltrație ciudată a cine știe căror eredități de calități atavice și încrușișări de rasă! Literatura rusă nu este oare expresia acelorși influențe? Melancolia aceea gravă, misticismul sombru, apatia surdă, aprofundimea pasiunilor și sentimentelor și impulsivitatea lor rapsodică, ce stăpânește acțiunea personajilor și eroilor romanilor și tragediilor rusești, ne fac să credem, că Rusia nu va putea fi niciodată incorporată în cadrele bătrânei Europe. Rușii rămân un popor specific oriental. Marii scriitori ruși ne-au plimbat prin toate clasele sociale, prin istoria, cultura și civilizația poporului rusesc, dar mai ales prin labirintul sufletului moscovit, și cu toate acestea, cu tot progresul, cu toată contribuția geniiilor rusești la opera culturii și civilizației mondiale, Rusia va rămâne pentru noi o enigmă, un mare semn de întrebare, o continuare asiatică în corpul Europei.

Noi nu vom putea înțelege niciodată cruzimea musochistă, sadică, erorife ne mai pomenite săvârșite în epoca portbelică a experimentului bolșevic. Este cu neputință să ne imaginăm blândețea și bunătața infinită în tandrețea atât de strânsă cu bestialitatea săngeruoasă și cu mentalitatea de călău stăpânitor a ultimelor licăriri umane.

Milioane de oameni nevinovați și-au găsit moartea în paradisul bolșevic, fie prin spânzurațoare, glonț sau schinguiuri barbare, fie istoviți de muncă de sclavi sau de foame, în închisorile numite fabrici și mine sau în cele adevărate. Dar glonțul fiind un mijloc mai eficace și comod, nemulțumirile crescând, unelțirile presupuse în contra regimului sovietic, răscările contra rechizițiilor expropriatoare și dictate de flagelul foametei, au fost înăbușite în sânge prin executări în masă!

Viața omului? O ficțiune, un ceva fără valoare! Sunt doar multe milioane în imperiul moscovit. Omul trebuie considerat ca un coboi sau iepuraș destinat vivisecției și drept mediu pentru cultivarea bacilului bolșevic.

Salvele mercenarilor răresc tot mai mult rândurile masive ale țărănimii și muncitorimei disperate. Orice adversar și critic al regimului este împușcat pe loc, ca un câine turbat.

Libertate, justiție? La ce bun! Libertate este oricine numai să divinizeze și să creadă în regimul bolșevic, să muncească pentru Stalin, Zinoviev Rakovsky, Bela Kun și alții, să-și macine energiile în robot ucigător pentru a procura conducătorilor Rusiei comuniste mijloacele necesare revoluționării popoarelor de pe globul terestru, pentru răspândirea universală a fericirii comuniste! Și de ce să ne mai judece cei ce cârtesc contra experimentului dement, cei ce pretind drept la viață umană, libertate de gândire și de critică, minimul de existență, când sistemul decimării este atât de expeditiv. Bolșevicii n'au timp pentru așa ceva, justiția e prea costisitoare și greoaie, iar pe de altă parte numărul revolțurilor prea mare și întinderea Rusiei într'adevăr imensă. Numai sumar și rapid, căci așa dictează Lenin din mormânt, așa poruncesc preceptele comunisto-bolșevice, ideile de libertate și egalitate și drepturile omului.

— Va urma. —

Răscrucea partidului liberal.

Evenimentele din ultimele zile au dovedit că partidul liberal se crampanează în vechea și criminala greșală a actului monstruos dela 4 Ianuarie.

Prin aceasta partidul liberal se declasează și exclude singur din viața politică a României.

Credem însă și nădăjdum că tineretul liberal, nu poate urma politica dezastruoasă a d-lui Vintilă Brătianu. Evenimentele ne confirmă.

Semnalul de emancipare l-a dat d. George Brătianu, șeful de fapt al generației tinere liberale, care n'a înțeles să se solidarizeze cu atitudinea anti-patriotică a bătrânilor.

Pentru acest gest, d. George Brătianu a fost exclus din partidul liberal.

Domnia sa va fi urmată însă de majoritatea tineretului liberal. Destrămarea partidului istoric a început. E ceea ce orice om sănătos a putut prevedea demult.

Nr. 2515—930.

Publicație de licitație

Direcțiunea Uzinelor Comunale de apă Cluj, publică licitație pentru executarea lucrărilor de transformare a edificiului din strada Grigorescu Nr. 47 fosta fabrică de pâine, în sala de mașini.

Planurile, condițiunile generale și caiete de sarcini se pot vedea la Direcțiunea Uzinelor de apă, strada Coșbuc Nr. 2 unde se vor primi și devizele detaliate împreună cu modelul de ofertă.

Ofertele se vor înainta la adresa de mai sus la 15 Iulie a. c. ora 11 a. m.

Se va anexa la ofertă o recepșă despre garanția de 5% depusă în numerar sau efecte de Stat la casseria Dir. Uzinei de apă.

Cluj, 3 Iunie 1930.

Director general:

Indiscifr.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN